

(Uittreksel van het artikel van Annemie Desoete naar aanleiding van de zorgreeks 'De Wiskanjers' voor het blad Signaal)

De gevolgen van curriculumdifferentiatie voor het getuigschrift basisonderwijs

Of een school aan leerlingen die afstappen van het standaard curriculum een **getuigschrift basisonderwijs** uitreikt is momenteel een 'autonome beslissing van de klassenraad'. Dit was in het verleden (voor het M-decreet) ook al het geval.

In de meeste gevallen gaat het om een beslissing door een klassenraad die dagelijks 'de geur van het bordkrijt opsnuift' vanuit een brede en hoopvolle visie op leerlingen en 'leerbaarheid' (en hun ouders).

Bij de beslissing om 'het getuigschrift basisonderwijs' toe te kennen, staan we best ook even stil bij de 'voorbijgestreefde' waarde van zo'n getuigschrift.

Vroeger betekende zo'n getuigschrift dat men kon 'lezen en rekenen' (Standaert, 2015a), wat betekent het nu nog? Is zo'n toegangsticketje op vervolgonderwijs (of zo'n draak die de deur van de A-stroom bewaakt) nog van deze tijd? Kunnen we dit niet beter afschaffen of in elk geval iedereen 'het voordeel van de twijfel geven' (ik heb alvast geen 'glazen bol' en ben evenmin 'onfeilbaar', jullie wel?).

Scholen houden dus best rekening met de relativiteit van leerplannen en eindtermen en met de wijsheid dat ze leerlingen 'voorbereiden op een toekomst die ze zelf nog niet kennen' (en waar ze zich dus voortdurend moeten afvragen 'hoe ze jonge mensen best op die toekomst voorbereiden').

In curriculumdifferentiatie 5 en 6 **stapt men af van de leerplandoelen, terwijl de eindtermen wel nog nagestreefd worden**. Voor leerlingen (met dyscalculie bv.) die met zo'n mappen zelfstandig aan de slag kunnen terwijl ze in hun eigen klas blijven voor wiskunde, is dit dus een aanrader.

In verband met het al dan niet behalen van een getuigschrift basisonderwijs (na het werken met curriculumdifferentiatie) willen we verder volgende informatie aanvullen:

"In de schoolbrochure/schoolreglement worden gegevens opgenomen die verband houden met de organisatie van het leren op school. Hieronder vallen ondermeer op welke wijze het toekennen van een getuigschrift basisonderwijs verloopt (beslissing klassenraad en daarbij gehanteerde criteria – beroepsprocedure bij weigering "- Baert et al., blz 114).

Roger Standaert (2015b) pleit alvast (volgens ons meer dan terecht) voor het genuanceerd omgaan met cijfers en voor het bekijken van 'het totale plaatje' (in de klassenraad).

"Onderwijs is geen wedstrijd"

*"Geven resultaten van toetsen op het einde van het zesde leerjaar echt aan waar een leerling uiteindelijk zal terechtkomen? Of nog: als de weinige geslaagden voor het toelatingsexamen arts een goede slaagkans hebben, hoeveel potentiële goede kandidaten hebben we dan uitgesloten? **Cijfers en data zijn geen doel op zich, maar een middel tot betere communicatie en betere beslissingen.** Daarom moeten we met dat middel functioneel leren omgaan. Zet je verstand dus niet op nul als een expert je met cijfers, statistieken en indicatoren om de oren slaat. Jouw praktijkkennis, ervaring en gezond verstand vormen daarvoor het noodzakelijke tegengewicht."*

Uit bovenstaande en bij het al dan niet toekennen van een getuigschrift verwijst men soms naar leerplannen en/of eindtermen. We zetten die begrippen daarom eerst even (juridisch onderbouwd) op een rijtje.

Het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming maakt zelf geen leerplannen meer, het stelt wel de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen op. Leerplannen opmaken is in feite een

bevoegdheid van ieder schoolbestuur (inrichtende macht van een school). In de praktijk worden ze meestal opgemaakt door de koepels van de inrichtende machten. De bij de koepels aangesloten scholennemen gewoonlijk de goedgekeurde leerplannen over. (Baert et al., blz 27).

*“In het decreet basisonderwijs staat beschreven wat **eindtermen** zijn. Ze zijn van toepassing op het lager onderwijs en dienen bereikt te worden tegen het eind van het lager onderwijs. Eindtermen zijn minimumdoelen die de overheid noodzakelijk en bereikbaar acht voor een bepaalde leerlingengroep. Met minimumdoelen wordt bedoeld: enerzijds een minimum aan kennis, inzicht en vaardigheden die alle leerlingen van de leerlingengroep verwerven tijdens het leerproces en anderzijds een minimum aan attitudes die de school nastreeft bij de leerlingen. Eindtermen kunnen leergebiedgebonden en leergebiedoverschrijdend zijn. “ (Baert et al., blz 25). Verder: “Elke school heeft de maatschappelijke opdracht de leergebiedgebonden eindtermen met betrekking tot kennis, inzicht en vaardigheden bij de leerlingen te bereiken. Het bereiken van de eindtermen zal worden afgewogen tegenover de schoolcontext en de kenmerken van de schoolpopulatie. De leergebiedgebonden eindtermen met betrekking tot attitudes dienen door elke school bij de leerlingen te worden nagestreefd.” (Baert et al., blz 26). Tenslotte: “In Nederland zijn er geen leerplannen verplicht. De school moet wel de kerndoelen die kinderen op het einde van het basisonderwijs moeten bereiken, hanteren. De kerndoelen in het basisonderwijs zijn zeer globaal geformuleerd. Daarom heeft men ook voor de hoofdvakken, tussendoelen en leerlijnen geformuleerd” (Baert et al., blz 27).*

*“Een **leerplan** is een plan waarin, vanuit het eigen pedagogisch project of vanuit de eigen visie op de leergebieden, het schoolbestuur doelen voor de leerlingen formuleert. Zo hebben vb. de Steinerscholen eigen leerplannen die gebaseerd zijn op bepaalde eindtermen die eigen zijn aan de Steinerscholen. De leerplannen, met uitzondering van die voor godsdienst, niet-confessionele zedenleer en cultuurbeschouwing, worden dan ter goedkeuring voorgelegd aan de onderwijsinspectie. Voor zover er reeds eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het niveau in kwestie zijn opgesteld, gaat de inspectie na of de leerplannen daaraan beantwoorden. In Nederland zijn er geen leerplannen verplicht. De school moet wel kerndoelen die kinderen op het einde van het basisonderwijs moeten bereiken, hanteren. (Baert et al., blz 27)*

Als scholen beslissen om een getuigschrift niet toe te kennen gaan ouders best in dialoog met de scholen om te achterhalen waarom dit zo is.

“Bij het niet toekennen van het getuigschrift op het einde van het basisonderwijs bezitten de ouders de mogelijkheid om dit te betwisten. Elke ouder die niet akkoord gaat kan hiertegen beroep instellen. Dit kan echter nadat er overleg is geweest met de directeur van de school of met zijn afgevaardigde. Na dit overleg kan de directeur of zijn afgevaardigde beslissen om de klassenraad opnieuw te laten samenkomen. De klassenraad kan dan het getuigschrift alsnog toekennen of bij de oorspronkelijke beslissing blijven.” (Baert et al., blz 90)